

Yeni bir “Varlık Barışı” daha...

Bir önceki varlık barışına başvurular mayıs sonunda bitmişti. Daha üzerinden 1,5 ay gibi bir süre geçmiş olmasına rağmen 7186 sayılı yasayla yenisi geldi. Bu yasadaki yararlanacak olanların yurtiçi ve yurtdışı varlıklar üzerinden yüzde 1 oranında vergi ödemesi gerekiyor.

Son 10 yıllık dönemi incelediğimizde iki veya üç yıl arayla varlık barışı düzenlemelerinin yapıldığını görüyoruz. 2008 yılındaki 5811 sayılı yasadaki başlıca, bu kanun kapsamında yurtdışından getirilen varlıklar üzerinden yüzde 2, yurtiçinde olup kayda alınan varlıklardan ise yüzde 5 oranında vergi alınmıştı. Sadece bu düzenlemenin sonuçları hakkında bilgiler mevcut. Buna göre yaklaşık 48 milyar liralık bildirimde bulunmuş ve bu varlıklar üzerinden de 1,6 milyar lira vergi tahsil edilmişti.

İkinci düzenleme (6111 sayılı yasa) bundan üç yıl sonra 2011 yılında yapılmıştı. Yeni bir barış içermiyor ancak önceki yasa kapsamına girip başvuruda bulunamamış veya başvurup ödemelerini zamanında yapamamış olanlar için yeni bir imkan sağlıyordu.

2013 yılındaki yasa (6486 sayılı) ise sadece yurtdışındaki varlıkların bildirimini içeriyordu. Bildirilen varlıklar üzerinden ödenmesi gereken vergi oranı yüzde 2 olarak belirlenmişti.

Ardından, üç yıl sonra, 2016'da, 6736 sayılı yasayla bir varlık barışı düzenlemesi daha yapıldı. Bu yasanın diğerlerinden en önemli farkı yurtdışından getirilen varlıklar veya işletme kayıtlarına alınan yurtiçi varlıklar üzerinden herhangi bir vergi ödenmemesiydi.

Bundan sonra daha geçtiğimiz yıl yayınlanan 7143 sayılı yasa var. Hem yurtiçi hem de yurtdışı varlıkları kapsıyordu ve bildirilen veya beyan edilen varlıkların üzerinden yüzde 2 oranında vergi ödenmesini öngörüyordu. Diğer düzenlemelerden farklı olarak, bildirilen yurtdışı varlıkları belli bir tarihe kadar yurda getirenler ile yine aynı tarihe kadar yurtiçi varlıkları kayıtlarına alanlar bu yüzde 2'lik vergi ödemiyorlardı.

Yukarıda yaklaşık son 10 yılımızı varlık barışı açısından özetlemeye çalıştık. Geçtiğimiz ay yeni bir varlık barışı düzenlemesi daha yapıldı. Hem de bir önceki yani 7143 sayılı yasa kapsamında bildirim ve beyan süresinin bittiği 31 Mayıs'tan sadece 1,5 ay gibi bir süre sonra... Bazıları varlık

barışının süresi uzatıldı diyorlar ama aslında öyle değil. Çünkü iki yasanın arasında kısa da olsa bir boşluk söz konusu. Bu da 7186 sayılı yasayla getirilen düzenlemenin yeni bir “varlık barışı” olduğunu gösteriyor.

Yeni yasa da yurtdışında bulunan bazı varlıkların bildirim ve Türkiye'ye getirilmesi esasına dayanıyor. Bunun yanında yurtiçinde bulunan ve kayıtlarda yer almayan bazı varlıkların kayıtlara alınması konusu da yasadaki düzenleniyor.

Biz de bu yazımızda, yeni varlık barışından yararlanabilecek kişiler ile kapsama giren varlıklardan bahsettikten sonra, başvuru esasları ve ödenmesi gereken vergiler ile yasa kapsamında bildirim veya beyanda bulunan kişi ve kurumlar için geçerli olan avantajlara değineceğiz.

YURTDIŞINDAKİ VARLIKLAR

Yasanın kapsamına yurtdışında bulunan para, altın, döviz, menkul kıymet ve diğer sermaye piyasası araçları giriyor. Bu varlıkları Türkiye'deki banka veya aracı kuruma bildiren gerçek ve tüzel kişiler, söz konusu varlıkları serbestçe tasarruf edebilirler. Vergi mükellefi olsun olmasın tüm gerçek ve tüzel kişiler bu yasa hükmünden yararlanabiliyorlar. Bildirim bu yılın sonuna kadar yapılması gerekiyor.

Defter tutan mükellefler ise yukarıdaki kapsamda Türkiye'ye getirdikleri varlıklarını, dönem kazancının tespitinde dikkate almaksızın işletmelerine dahil edebilecekler. Diğer taraftan aynı varlıkları vergiye tabi kazancın ve kurumlar için dağıtılabilir kazancın tespitinde dikkate almaksızın işletmelerinden çekmeleri de mümkün bulunuyor.

KREDİ KAPATILABİLİR

Yurtdışında bulunan söz konusu varlıklar, yine yurtdışında bulunan banka veya finansal kurumlardan kullanılan kredilerin en geç 31 Aralık 2019 tarihine kadar kapatılmasında kullanılabilir. Kapatılan bu kredilerin 19 Temmuz tarihi itibarıyla kanuni defterlerde kayıtlı olması gerekiyor. Bu

takdirde, defter kayıtlarından düşülmesi kaydıyla, borcun ödenmesinde kullanılan varlıklar için Türkiye'ye getirilme şartı aranmıyor.

Yine 19 Temmuz itibarıyla kanuni defterlerde kayıtlı olan sermaye avanslarının, yurtdışında bulunan bildirim tabi varlıkların aynı tarihten önce Türkiye'ye getirilmek suretiyle karşılanmış olması halinde, söz konusu avansların defter kayıtlarından düşülmesi kaydıyla bu madde hükümlerinden yararlanılabiliyor.

BU KEZ VERGİ YÜZDE 1

Banka ve aracı kurumlar, kendilerine bildirilen yurtdışındaki varlıklara ilişkin olarak yüzde 1 oranında vergi hesaplayacaklar. Bu vergiyi, bildirim izleyen ayın 15'inci günü akşamına kadar vergi sorumlusu sıfatıyla bir beyanname ile bağlı buldukları vergi dairesine beyan edip aynı süre içerisinde ödemeleri gerekiyor.

Bu kapsamda ödenen vergiler hiçbir suretle gider yazılamıyor ve başka bir vergiden mahsup edilemiyor. Türkiye'ye getirilen varlıkların elden çıkarılmasından doğan zararlar, gelir veya kurumlar vergisi uygulaması bakımından gider veya indirim olarak kabul edilmiyor.

YURTIÇİNDEKİ VARLIKLAR

Yurtiçi varlıklarla ilgili hüküm sadece kayıtların düzeltilmesini içeriyor. Bu yüzden söz konusu düzenlemeden yalnız gelir ve kurumlar vergisi mükellefleri yararlanabiliyor.

Buna göre, gelir ve kurumlar vergisi mükellefleri, sahip oldukları, Türkiye'de bulunan ancak kanuni defter kayıtlarında yer almayan para, altın, döviz, menkul kıymet ve diğer sermaye piyasası araçları ile taşınmazlarını, bu yılın sonuna kadar vergi dairelerine beyan edebilecekler. Bu varlıklar aynı tarihe kadar, dönem kazancının tespitinde dikkate alınmaksızın kanuni defterlere kaydedilecek. Bu takdirde, söz konusu varlıklar vergiye tabi kazancın ve kurumlar için dağıtılabilir kazancın tespitinde dikkate alınmaksızın işletmeden çekilebilecek.

GİDER YAZILAMIYOR

Gelir veya kurumlar vergisi mükelleflerince

vergi dairesine beyan edilen yukarıdaki varlıkların değeri üzerinden vergi dairesince yüzde 1 oranında vergi tarh edilecek. Bu verginin tarhiyatın yapıldığı ayı izleyen ayın sonuna kadar ödenmesi gerekiyor.

Bu kapsamda ödenen vergiler hiçbir suretle gider yazılamıyor, başka bir vergiden mahsup edilemiyor. Kanuni defterlere kaydedilen varlıkların elden çıkarılmasından doğan zararlar, gelir veya kurumlar vergisi uygulaması bakımından gider veya indirim olarak kabul edilmiyor.

İNCELEME YAPILMAYACAK

Yurtdışındaki varlıklarını bildirdik ve sonra da yurda getirdik. Ya da yurtdışındaki varlıklarını kayda aldık. Üzerinden yüzde 1 vergi ödedik. Peki bunları neden yapıyoruz? Yani bunları yaptığımız, vergiyi ödemediğimiz için avantajımız ne oluyor?

Yasada, bu kapsamda bildirilen ve beyan edilen varlıklar nedeniyle hiçbir suretle vergi incelemesi ve vergi tarhiyatı yapılmayacağı belirtiliyor. Ancak bu hükümden faydalanabilmek için;

■ Bildirilen veya beyan edilen tutarlara ilişkin tarh edilen verginin vadesinde ödenmesi,

■ Yurtdışında bulunan varlıklarını bildirenlerin bu varlıklarını, bildirim yapıldığı tarihten itibaren üç ay içinde Türkiye'ye getirmeleri veya Türkiye'deki banka ya da aracı kurumlarda açılacak bir hesaba kayıt ettirmeleri gerekiyor.

SÜRELER UZAR MI?

Bu madde kapsamında bildirim veya beyanda bulunmak isteyip bunu yıl sonuna kadar yapamayacaklar olabilir. Cumhurbaşkanı'nın yukarıda yer alan süreleri altı aya kadar uzatma yetkisi bulunuyor. Bu yetki çerçevesinde, varlıkların bildirim ve beyan süreleri ile vergilerin ödenmesine ilişkin sürelerin altı aya kadar uzaması mümkün. Tabii ki bu kesin değil. Gerekli görülürse süre uzatımına gidilecektir. Uygulamadan yararlanmayı düşünenlerin, uzatmayı beklemeden, Hazine ve Maliye Bakanlığı'nın tebliği ekinde yer alan dilekçeler aracılığıyla bir an önce bildirim veya beyanda bulunmalarında fayda var.